

אושרי ברדה:

„אני מתייחסת לתערוכה כאל כרטיס ביקור!“

קראתי בהעולם הזה על בחורה בת 21 המציגה את תערוכתה הראשונה בגלריה בתל-אביב, וחשבתי שכדאי ללכת ולראות מה מציינים היום הצעירים. אחר כך שכחתי מהעניין. אבל במסיגרת הסיוור החדשי שלי בגלריות, נכנסתי לתערוכה בגלריה שי דנון וראיתי על הקירות כמה תמונות שמן יפות מאוד. שהזכירו לי את הצייר הוותיק שמואל טפלי. שאלתי את בעל הגלריה אם זה צייר ותיק שאיננו מוכר לי, ואז הוא הציג לפני את אושרי ברדה. בת כמעט 21.

● לא נראה לך קצת מוקדם לצאת בתערוכה יחיד?

אני מרגישה שאני בשלה ושיש לי מה להראות. אחרי שהגעת להחלטה, התייעצתי עם כמה אנשים שאת רעתם אני מחשיבה מאוד. גם הם אמרו שבמיקרה שלי זה לא מוקדם מדי.

● מתי התחלת לצייר?

מגיל 14 אני מציירת כל הזמן. עברתי תהליכים ותקופות שונות בציור שלי. בזמן האחרון אני מרגישה שהגעתי למה שרציתי להגיע.

● לא סחרת לקפוץ למים הקרים של תערוכה הוצאות כספיות גדולות, וכמובן — ביקורת?

לגמרי לא. אני יודעת את ערך עצמי ושום ביקורת — טובה מאוד או רעה מאוד — לא תשנה את רעתי. זה מה שאני יודעת לעשות ואת זה אני מציגה.

● המצב הכלכלי לא בדיוק מזהיר. אם לא תמכרי אף תמונה, תתייאשי?

אם לא אמכור אף תמונה אצטער על כך, אבל אני מתייחסת לתערוכה כאל כרטיס ביקור, ואת התפקיד הזה התערוכה בוודאי תעשה, כך שיאוש לא יהיה, בכל מיקרה.

● לא היה לך קשה להשיג גלריה שתציג תערוכה של ציירת בלתי ידועה?

כשהחלטתי על תערוכה, לקחתי כמה עבודות והסתובבתי בין הגלריות. שש מהן הסכימו להציג אותי. מה שהיה קשה זה לבחור באיזה מהן להציג.

ישראל זוהר:

„נשים ערביות התלהבו מהופעת צמד הכליזמרי!“

צמד חדש, שגומר השבוע את ההרצה ועובר להופיע באולמות של הערים הגדולות, הוא צמד כליזמרים. המנגנים מוסיקת-כליזמר ישראלית. הם לא אברכים. אין להם פיאות ואפילו לא כיפות. עדי סולקין, מוסיקולוג ומורה למוסיקה בסמינר-הקיבוצים, וישראל זוהר, נגן קלרינט בתיזמורת הפילהרמונית הם בהחלט תופעה שונה בשטח מוסיקת-הנשמה היהודית. איך הגעתם לזה? שאלתי את ישראל זוהר.

הכל התחיל בג'בל כרוך. הופענו שם כקטעי ג' בפני חיילים. במסיגרת המילואים שלנו. כשההופעה התארכה, ניסינו לנגן דברים שונים, וכינייהם גם קטע של מוסיקת-נשמה יהודית. החיילים יצאו מכליהם. במקום נכחו במיקרה שני אברכים. שבאו לשכנע את החיילים להניח תפילין. הם ניגשו אלינו והזמינו אותנו לישיבה שלהם לראות, לשמוע וללמוד.

הלכנו ונככשנו, ומאז אנחנו מנגנים.

● גם חזרתם בתשובה באותה הזדמנות.

כשום פנים ואופן לא. אנתנו לא רואים קשר בין הדברים.

● אמרת מוסיקת-נשמה ישראלית, להברידל מהאירוסים? מה הברידל?

הכליזמר האירופי מאופיין יותר בכביעות ובאנחות. מוסיקה יותר מלנכולית. לכליזמר הישראלי יש צליל שמח יותר וחוק יותר, ויש לו השפעה מזורחת.

● לאיזה קהל אתם מצפים בעצם?

בהתחלה כאמת לא ידענו. אבל במשך הזמן הסתב, שכולם אוהבים את המוסיקה הזאת. הופענו לפני חיילי-מילואים מכל הסוגים, הופענו במרתון התנועה הקיבוצית והופענו בפני נשים ערביות, שבאו לבקר בישראל. ניגנו להן רק קטע אחד, והן ביקשו עוד.

● איך מקבלים אתכם אותם שבאמת מבינים ומכירים את המוסיקה הזאת?

נסענו להופיע במירון, חשבנו לתת הופעה רגילה של שעה ורבע. לא נתנו לנו לרדת מהבימה במשך שש שעות רצופות.

● כנגן מוסיקה קלאסית בתיזמורת הפילהרמונית, זו לא פחיתותיכבוד בשבילך לנגן כליזמרי?

היתה לי עם זה בעיה בהתחלה, אבל כשראיתי את הפידבק. הבנתי שלכל מוסיקה יש הערך שלה.

● מה חושבים על זה הברידל בתיזמורת?

ההתייחסות הן שונות, מבזו מוסתר ועד להערצה גלויה.

ערי לויאן:

„ההתחרות היא על ציון, ולא על ידע!“

מאות אלפי תלמידים קיבלו ביום השישי האחרון תעודות חצוי-שנתיות. עבודה רבה מאוד מושקעת מצד המורים בהכנת התעודות ובהענקת ציון לכל תלמיד, לכל מיקצוע. מה חושבים התלמידים עצמם, על תעודות הניתנות באמצע השנה, האם זה מדרבן אותם ללמוד טוב יותר או מייאש אותם. שאלתי את תלמידת-התיכון עדי לויאן: היתה ש מחה בבית-הספר ביום חלוקת התעודות! היתה שימחה והיו בכיית והיו היסטוריות, והיה אפילו פחד ללכת הביתה ולהראות את התעודה להורים.

● את חושבת שצריך לתת ציונים באמצע השנה?

אני חושבת שזה מיותר. אם בכל זאת רוצים שהתלמידים והוריהם יידעו מה המצב, הייתי מעדיפה שיכתבו הערכות מפורטות ולא ציונים מרוויקים ויבשים כמו 6, 6.5, 7, 8 וכך הלאה.

אכשנה, יש לכולנו הרגשה שלבית-הספר איכפת יותר איזה ציון נקבל, מאשר איזה ידע יהיה לנו, ולכן שלושה חודשים לפני מתן התעודות אנחנו נכנסים ללחץ אדיר כדי להשיג ציון גבוה.

● מה זאת אומרת אתם נכנסים ללחץ?

בחודשיים האחרונים היו לי 10 מיבחנים 20 בוהנים. במצב כזה אני לומדת אך ורק את המיקצוע שמחר בבוקר איבחו עליי, וגם כאן אני מנסה לזכור את הרברים שלפי רעתי אישאל עליהם בבחינה, ולא יותר מזה. גם אם אני מצליחה במבחן, אחרי זמן קצר אני שוכחת את כל החומר, כי אני מתרכזת בדבר אחר, שעליו תהיה לי בחינה כשבוע הבא.

גם הבחינה עצמה מלחיצה אותנו מאוד. צריך לרוחס לתוך שעתיים חומר שלמדנו בכמה חודשים, והמורה עומרת ואומרת: „יש לכם עוד 10 דקות, עוד 5 דקות.“

● אם השיטה הזאת לא נראית לך, יש לך הצעה אחרת?

אם היו שואלים אותי, אני הייתי מציעה לתת ציונים רק במיקרים שהתלמיד צריך אותם כדי להירשם לבית-ספר אחר. בשאר ההזדמנויות, נראה לי הרבה יותר טוב לכולם לקבל הערכות. זה גם יסביר לתלמיד עצמו ביתר פירוט מה מצבו, וגם ימתן את התחרות העצומה שיש בין התלמידים עצמם כמשך כל השנה.

● למה תחרות בין התלמידים אינה טובה, לדעתך?

בעיקר כי היא תחרות על ציון ולא על ידע.